

143 KIRI

TEEKOND LÄBI SAMAARIA

JUUNI lõpus 27. a pKr lahkusid jeesus ja kaksteist apostlit juudi usujuhtide üha kasvava vastuseisu tõttu Jeruusalemmast, olles oma telgid ja vähesed isiklikud asjad saatnud Laatsaruse koju Betaaniasse hoiule. Teel põhja poole Samaariasse jäid nad saba-tiks Peetelisse. Siin jutlustasid nad mitu päeva inimes-tele, kes olid tulnud Gofnast ja Efraimist. Rühm Ari-maatia ja Tamna elanikke tuli jeesust oma küladesse kutsuma. Meister viibis selles piirkonnas oma apostli-tega üle kahe nädala, õpetades juute ja samaarlasid, ise-gi kaugest Antipatrisest oli palju rahvast tulnud kuu-lama head uudist taevariigist.

² Lõuna-Samaaria rahvas kuulas jeesust meelsasti ja apostlitel, välja arvatud juudas Iskariotil, õnnestus suures osas oma eelarvamustest samaarlaste vastu ja-gu saada. juudal oli väga raske neid samaarlasid armas-tada. juuli viimasel nädalal valmistus jeesus oma kaas-lastega minema uutesse Kreeka linnadesse jordani lähedal, Fasaelisesse ja Arhelaisi.

1. JUTLUSTAMINE ARHELAISIS

¹ Augusti esimesel poolel seadis apostlirühm oma keskuse sisse Kreeka linnades Arhelaisis ja Fasaelises, kus nad said oma esimese kogemuse jutlustada pea-aegu ainult paganatele — kreeklastele, roomlastele ja süürlastele —, sest neis kahes Kreeka linnas elas vähe juute. Kokkupuudetes nende Rooma kodanikega tek-kis apostlitel saabuva taevariigi sõnumi kuulutamise-ga uusi raskusi ja nad kohtasid uusi vastuväiteid jeesu-se õpetustele. Ühel paljudest õhtustest nõupidamistest apostlitega kuulas jeesus tähelepanelikult neid vastu-väiteid, mis taevariigi evangeeliumile oli esitatud, ning need kaksteist rääkisid oma isiklikus töös inimestega omandatud kogemustest.

² Tüüpiline näide tekkinud probleemidest oli Filip-puse küsimus. Filippus rääkis: „Meister, kreeklased ja roomlased ei võta meie sõnumit tõsiselt, vaid ütlevad, et need õpetused sobivad ainult nõrkadele ja orjadele. Nad väidavad, et paganate religioon on meie õpetu-sest kõrgem, sest innustab omandama tugevat, jõulist ja aktiivset iseloomu. Nad väidavad, et me muudaksi-me kõik inimesed nõrkadeks, passiivseteks, vastupanu mitteosutavateks isenditeks, kes peagi maakera pin-nalt häviksid. Sa meeldid neile, Meister, ja nad tun-nistavad sinu õpetuse igati taevalikuks ja ideaalseks, kuid nad ei võta meid tõsiselt. Nad ütlevad, et sinu re-ligioon ei ole selle maailma jaoks, et inimesed ei saa

elada sinu õpetuse järgi. ja mida, Meister, meie nüüd neile paganatele ütleme?”

³ Kui jeesus oli kuulnud samasuguseid vastuväi-teid ka Tooma, Naatanaeli, seloot Siimoni ja Matteuse suust, ütles ta kaheteistkümnele:

⁴ „Ma olen tulnud siia maailma täitma oma Isa ta-het ja ilmutama kogu inimkonnale tema armastavat loomust. See, mu vennad, on minu missioon. Ning se-da ma ka täidan, hoolimata sellest, et praeguse aja või mõne muu põlvkonna juudid või paganad minu õpe-tustest valesti aru saavad. Ent ärge jätke arvestamata asjaolu, et isegi jumaliku armastusega kaasneb teatud määral range distsipliin. Isa armastus poja vastu sun-nib isa tihti oma mõtlematute järglaste arutuid tegu-sid piirama. Laps ei saa isa piirava distsipliini tarka-dest ja armastavatest motiividest alati aru. Kuid ma ütlen teile, et minu Paradiisi-Isa valitseb universumite universumit oma armastuse veenva jõuga. Armastus on suurim kõigist vaimureaalsustest. Tõde on vabas-tav ilmutus, kuid armastus kõrgeim suhe. Ning üks-kõik missuguseid vigu teie kaasinimesed oma maail-ma juhtimisel täna ka ei teeks, valitseb sedasama maal-ima tulevasel ajastul evangeelium, mida ma teile kuu-lutan. Inimkonna progressi lõplik eesmärk on jumala isaduse harras tunnistamine ja inimestevahelise vend-luse armastav teostamine.

⁵ Ent kes on teile öelnud, et minu evangeelium on mõeldud ainult orjadele ja nõrkadele? Kas teie, minu valitud apostlid, näite nõrkadena? Kas johannes tun-dus nõrk? Kas mina paistan olevat hirmu kütkeis? Selle põlvkonna vaestele ja rõhututele jutlustatakse tõepoo-lest evangeeliumi. Selle maailma religioonid on vaesed hooletusse jätnud, kuid minu Isa ei tee isikutel vahet. Peale selle on praeguse aja vaesed esimesed, kes kutset meelearandusele kuulavad ja pojaseisuse vastu võta-vad. Taevariigi evangeeliumi tuleb jutlustada kõigile inimestele — juutidele ja paganatele, kreeklastele ja roomlastele, rikastele ja vaestele, vabadele ja ikesta-tuile — ning võrdselt nii noortele kui ka vanadele, nii meestele kui ka naistele.

⁶ Mu Isa on küll armastuse jumal ja osutab rõõmu-ga halastust, kuid ärge arvake, et taevariigi teenimine on ühtlaselt vaevata. Tõus Paradiisi on kõigi aegade ülim avastusretk, igaviku jõuline saavutus. Taevariigi teenimine maa peal nõuab kogu teie vaprust ja meh-isust, mida te koos oma kaastöötajatega suudate end-das leida. Paljud teist surmatakse teie ustavuse pärast

selle taevariigi evangeeliumile. Kerge on surra füüsilisel lahingurindel, kui teie julgust on tugevdanud võitluskaaslaste lähedus, aga selleks, et rahulikult ja täiesti üksi loovutada oma elu surelikus inimsüdamis talletatud tõearmastuse eest, on vaja kõrgemat ja sügavamat inimlikku julgust ja andumust.

⁷ Uskmatud võivad teid mittevastupanu-evangeeliumi jutlustamise ja vägivaldta elu elamise pärast täna pilgata, kuid teie olete selle taevariigi evangeeliumisse siiralt uskujate pikas reas esimesed vabatahtlikud, kes hämmastavad kogu inimkonda oma kangelasliku pühendumisega neile õpetustele. Ükski maailma armee pole veel ilmutanud rohkem julgust ja vaprust kui teie koos oma ustavate järeltulijatega, kes siirduvad kogu maailma kuulutama head uudist — jumala isadust ja inimestevahelist vendlust. Liha julgus on vapruste madalaim vorm. Meele vaprus on kõrgemat tüüpi inimlik julgus, kuid kõrgeim ja ülim on kompromissitu ustavus sügavate vaimureaalsuste valgustatud veendumustele. Ning see julgus on jumalat tundva inimese kangelaslikkus. Teie kõik olete jumalat tundvad inimesed, te olete tõepoolest Inimese Poja isiklikud kaaslased.”

⁸ ¶ See polnud kaugeltki kõik, mis jeesus tol korral rääkis, kuid need olid tema sissejuhatavad sõnad ning ta võimendas ja illustreeris neid sõnu veel põhjalikult. See oli üks jeesuse kirglikumaid pöördumisi kaheteistkümnepoolse. Meistri jutus apostlitele avaldus harva tugevaid tundeid, kuid see oli üks neist vähestest juhtudest, mil ta kõneles väga tõsiselt ja märgatavate emotsioonidega.

⁹ ¶ Sellel oli apostlite avalikule jutlustamisele ja isiklikule hoolekandele vahetu mõju; sellest päevast peale omandas nende sõnum uue julge domineeriva noodi. Need kaksteist omandasid seoses taevariigi uue evangeeliumiga üha enam positiivse aktiivsuse vaimu. Alates sellest päevast ei tegelnud nad enam kuigivõrd Meistri mitmekülgse õpetuse eitava osa ja keelavate käskude jutlustamisega.

2. ENESEVALITSEMISE ÕPPETUND

¹ Meister oli täiuslik näide inimlikust enesevalitsemisest. Kui teda söimati, ei söimanud ta vastu; kannatades ei ähvardanud ta oma piinajaid; kui vaenlased ta hukka mõistsid, tugines ta lihtsalt taevase Isa õiglasel otsusele.

² ¶ Ühel õhtusel nõupidamisel küsis Andreas jeesuselt: „Meister, kas me peame tegelema enesesalgamisega, nagu johannes meid õpetas, või püüdlema sinu õpetuste järgi enesevalitsemise suunas? Mille poo-

lest erineb sinu õpetus johannese omast?” jeesus vastas: „johannes õpetas teile tõepoolest väga eluviisi vastavalt tema isade valgusele ja seadustele ning see oli eneseuurimise ja -salgamise religioon. Ent mina tulen uue eneseunustamise ja enesevalitsemise sõnumiga. Ma näitan teile eluviisi, mida on mulle ilmutanud minu taevane Isa.

³ Tõesti, tõesti, mina ütlen teile — see, kes valitseb iseennast, on suurem kui see, kes vallutab linna. Enesevalitsus on inimese moraalse olemuse mõõt ja tema vaimse arengu näitaja. Vana korra järgi te paastusite ja palvetasite, kuid ümbersündinud vaimuga uut loodud-olendit õpetatakse uskuma ja rõõmustama. Isa taevariigis saavad teist uued loodud-olendid; vana peab kaduma; vaadake ja ma näitan teile, kuidas kõik uueks saab. Ning oma armastusega üksteise vastu peate te veenma maailma selles, et te olete jõudnud kütkeist vabadusse, surmast igikestvasse ellu.

⁴ Vana eluviisi puhul püüti end maha salata, kuulutada elureeglitele ja end nendega vastavusse seada. uue eluviisi puhul *muudab* teid kõigepealt Tõe Vaim, kes tugevdab teie sisimat hinge meele pideva vaimse uuendamise, ning teile antakse võime kindlalt ja rõõmsalt täita jumala armulist, vastuvõetavat ja täiuslikku tahet. Ärge unustage, et selle, kas te saate osa jumalikust olemusest või mitte, tagab just teie isiklik usk jumala äärmiselt suurtesse ja väärtuslikesse töötustes. Seega saate oma usu ja vaimu muutmise abil tegelikult jumala templiteks ja tema vaim elab tegelikult teie sisimas. Kui aga vaim elab teie sisimas, pole te enam liha orjad, vaid vaimu vabad ja vabastatud pojad. uus vaimuseadus annab teile vana eneseaheldamishirmu ja enesesalgamisorjuse asemele enesevalitsemisvabaduse.

⁵ Palju kordi, kui te olete kurja teinud, olete otsustanud süüdistada oma tegudes kurja mõju, kuid tegelikult on viinud teid eksiteele teie enda loomupärased kalduvused. Kas prohvet jeremija ei rääkinud teile juba ammu, et inimsüda on petlikum kui kõik muu ning vahel isegi äärmiselt rikutud? Kui kerge on teil ennast petta ja langeda seetõttu rumalate hirmude, mitmesuguste ihade, orjastavate naudingute, pahatahtlikkuse, kadeduse ja isegi kättemaksuiva ohvriks!

⁶ Pääsemise toob vaimu ümbersünd, mitte aga ennast õigustavad lihalikud teod. Teid muudab õiglaseks teie usk ja teie tee vendlusele läheb läbi hea tahte, mitte läbi hirmu ja liha enesesalgamise, ehk küll Isa lapsed, kes on vaimust sündinud, *valitsevad* ikka ja alati oma mina ja kõike, mis puudutab liha soove. Kui te teate,

et teid päästab usk, olete sõlminud jumalaga tõelise rahu. Ning kõik, kes seda taevaliku rahu teed käivad, on määratud saama pühitsetud igavese jumala üha edasi liikuvate poegade igavesse teenistusse. Nüüdsest pole teile mitte kohustuseks, vaid ülevaks eesõiguseks puhastada end kõigist meele ja keha pahedest, püüeldes samal ajal täiuslikkusele jumala armastamises.

⁷ Teie pojaseisus rajaneb usul ning te peate jääma hirmust mõjutamata. Teie rõõm sünnib usaldusest jumalasõna vastu ning seepärast ei teki teil kahtlusi Isa armastuse ja halastuse reaalsuse suhtes. just jumala headus juhhib inimesi tõelisele ja ehtsale meeleanandusele. Teie enesevalitsemise saladus on seotud teie usuga sisimas elavasse vaimu, kes töötab alati armastuse toel. Ka see päästev usk ei ole teil endast, ka see on jumala kingitus. Kui te olete selle elava usu lapsed, ei ole te enam oma liha orjad, vaid pigem võidukad valitsejad iseenda üle, jumala vabastatud pojad.

⁸ Kui te, mu lapsed, siis vaimust sünnite, pääsete sellega igaveseks enesesalgamise ja liha soovide järele valvamise elu liigse eneseteadlikkuse kütkeist ning teid viiakse rõõmsasse vaimuriiki, kus te oma igapäevaelus spontaanselt vaimuvilju ilmutate. Need vaimuviljad on sisuliselt kõrgeimat liiki nauditav ja õilistav enesekontroll, see on isegi maiste surelike saavutuste tipp — tõeline enesevalitsus.”

3. MEELELAHUTUS JA PUHKUS

¹ Sel ajal oli apostlite ja nende otseste jüngritest kaaslaste seas kujunemas suur närvi- ja emotsionaalne pinge. Nad ei olnud eriti harjunud koos elama ja töötama. Neil oli üha raskem säilitada johannese jüngritega harmoonilisi suhteid. Kokkupuuted paganate ja samaarlastega olid nendele juutidele suureks katsumuseks. Ning lisaks kõigele olid jeesuse hiljutised ütlushäirinud nende meeleseisundit veelgi enam. Andreas oli peaaegu endast väljas: ta ei teadnud, mida teha, ja läks oma probleemide ning kimbatustega Meistri juurde. Kui jeesus oli apostlite juhi mured ära kuulnud, ütles ta: „Andreas, kui inimesed on nii sügavale kimbatusse sattunud ja kui asi puudutab nii paljusid tugevate tunnetega isikuid, ei saa neid enam ainult jutuga sellest välja tuua. Ma ei saa teha seda, mida sa minult palud — ma ei osale nende isiklike suhtlemisprobleemide lahendamises —, kuid ma tulen koos teiega kolmeks päevaks puhkama ja meelt lahutama. Mine oma vendade juurde ja teata neile, et te kõik peate tulema minuga kaasa Sartaba mäele, kus ma tahan päeva või kaks puhata.

² Mine nüüd ükshaaval kõigi oma üheteistkümne venna juurde ja ütle igapähele: „Meister tahab, et me läheksime koos temaga veidi puhkama ja meelt lahutama. Et me kõik oleme viimasel ajal palju meeoleharmi ja mõttepinget tundnud, soovitan teil selle puhkuse ajal meie katsumusi ja probleeme mitte meelde tuletada. Kas ma võin selles suhtes sinu peale lootma jääda?” Pöördu nende sõnadega ükshaaval ja isiklikult iga oma venna poole.” ja Andreas tegi, nagu Meister oli õpetanud.

³ ¶ See oli kõigile imeline kogemus, mäelemineku päev jäi neile alatiseks meelde. Kogu teekonna jooksul ei räägitud muredest peaaegu sõnagi. Mäetippu jõudes pani jeesus nad enda ümber istuma, öeldes: „Mu vennad, te kõik peate õppima tundma puhkuse väärtust ja lõdvestumise tõhusust. Peate mõistma, et parim viis mõningaid sassis suhteid lahendada on need mõneks ajaks kõrvale heita. Kui te siis puhkamast või palveldamast värskena naasete, võite rünnata oma probleeme selgema pea ja kindlama käega, rääkimata otsustavast südamest. Te leiate sageli, et probleemid on sel ajal, kui te olete oma meelele ja vaimule puhkust andnud, suuruselt ja tähtsuselt väiksemaks muutunud.”

⁴ Järgmisel päeval andis jeesus igapähele kaheteistkümnest oma arutlusteema. Kogu päev pühendati meenutustele, arutati mitmesuguseid küsimusi, mis polnud seotud nende religioosse tööga. Neid jahmatas hetkeks, et jeesus jättis ära isegi tänamise — sõnaliselt —, kui ta murdis leiba nende lõunaseks eineks. See oli esimene kord, kui nad nägid teda niisugustest vorminõuetest loobumas.

⁵ Mäkke tõustes olid Andree mõtted probleemidest hõivatud. Johannesel oli süda segadusest tulvil. Jaakobuse hing oli sügavalt häiritud. Matteusel oli suur rahakitsikus, sest nad olid nüüd paganate seas elanud. Peetrus oli tööst kurnatud ja olnud viimasel ajal tujukam kui tavaliselt. Juudast vaevas eriline tundlikkus- ja isekushoog. Siimon tundis end erakordselt pettununa oma püüdes ühildada patriotismi inimestevahelise vennaliku armastusega. Filippus oli asjade kulu üle üha enam hämmingus. Naatanael oli alates esimestest kokkupuudetest paganliku elanikkonnaga kaotanud veidi oma huumorimeelest ja Toomas oli sügavas depressioonis. Ainult kaksikud olid sellised nagu ikka — häirimatud. Nad kõik tundsid sügavat muret selle üle, kuidas johannese jüngritega rahulikult läbi saada.

⁶ Kui nad kolmandal päeval mäest alla tagasi oma laagrisse tulid, olid kõik suure muutuse läbi teinud.

Nad olid teinud tähtsa avastuse, et paljusid inimlike kimbatusi tegelikult ei eksisteeri, et paljud rõhuvad probleemid on ülemäärase kartuse loodud ning liigse hirmu sünnitised. Nad olid saanud selgeks, et kõiki niisuguseid kimbatusi on kõige parem lahendada neist loobumise teel — ära minnes olid nad jätnud need probleemid ise lahenema.

⁷ Nende tagasipöördumine sellelt puhkuselt tähistas tunduvalt paranenud suhete perioodi algust seoses johannese jüngritega. Enamik kaheteistkümnest rõõmustasid, kui nad täheldasid kõigis meelemuutust ja nägid, kuidas nad olid pärast kolmepäevast rutiinsetest igapäevakohustustest puhkamist oma närvilisest ärrituvusest vabanenud. Inimsuhete monotoonsusel on alati oht kimbatusi rohkendada ja raskusi võimendada.

⁸ Kahes Kreeka linnas Arhelais ja Phasaelises polnud just palju evangeeliumisse uskuvaid paganaid, kuid kaksteist apostlit omandasid oma esimeses ulatuslikus töös ainult paganatest koosneva elanikkonnaga väärtuslikke kogemusi. Ühel esmaspäevahommikul kuu keskel ütles jeesus Andreasele: „Me läheme Samaariasse.” Ning nad asusid kohe teele Sühhari linna, mis asus jaakobi kaevu lähedal.

4. JUUDID JA SAMAARLASED

¹ Juudamaa ja hiljem ka Galilea juutide vaen samaarlaste vastu oli püsinud enam kui kuussada aastat. See oli tekkinud järgmiselt: ligikaudu seitsesada aastat eKr oli Assüüria kuningas Sargon Palestiina keskosas mässu maha surudes võtnud põhjapoolsest Iisraeli kuningriigist vangi ja ära viinud üle kahekümne viie tuhande juudi ning toonud nende asemele peaaegu niisama palju kutiitide, sefarviitide ja hamatiitide järeltulijaid. Hiljem saatis Assurbanipal Samaariasse elama veel teisigi koloniste.

² Juutide ja samaarlaste vaheline usuvaen pärines ajast, mil juudid naasid Baabüloni vangipõlvest ja samaarlastel ei lasknud neil Jeruusalemma uuesti üles ehitada. Hiljem solvasid nad juute sellega, et andsid sõbralikku abi Aleksandri vägedele. Vastutasuks sõpruse eest andis Aleksander samaarlastele loa ehitada Gerisimi mäele tempel, kus nad palveldasid jahvet ja oma hõimujumalaid ning töid ohvreid Jeruusalemma temp liteenistustega üsna sarnasel viisil. Nad jätkasid palveldamist vähemalt kuni Makkabi ajani, mil Johannes Hyrkanus hävitas Gerisimi mäe templi. Apostel Filippus pidas pärast jeesuse surma samaarlaste heaks töötades selle vana templi asukohal palju koosolekuid.

³ Juutide ja samaarlaste vahelised vastuolud pärinesid kaugetest ajaloolistest aegadest, Aleksandri ajast alates võõrduisid nad üha enam omavahelisest suhtlemisest. Kaheteistkümnele apostlile ei olnud vastu meelt jutlustada Kreekas ja teistes Dekapolise ja Süüria paganate linnades, ent kui Meister ütles: „Lähme Samaariasse”, pani see nende ustavuse tõsiselt proovile. Kuid enam kui aasta jooksul, mis nad jeesusega koos olid veetnud, oli neil kujunenud tema suhtes isiklik ustavus, mis ületas isegi nende usku tema õpetustesse ja eelarvamusi samaarlaste vastu.

5. NAINE SÜHHARIST

¹ Kui Meister ja kaksteist apostlit jaakobi kaevu äärde jõudsid, jäi jeesus kaevu äärde teekonnast jalgu puhkama, kuna Filippus viis apostlid endaga kaasa Sühharisse toitu ja telke tooma, sest nad kavatsesid mõneks ajaks sinna lähedusse paigale jääda. Peetrus ja Sebedeuse pojad oleksid tahtnud jääda jeesusega, kuid jeesus palus neil koos teistega minna, öeldes: „Ärge minu pärast kartke, need samaarlastel on sõbralikud; meile püüavad kahju teha ainult meie vennad juudid.” Kui jeesus istus tol suveõhtul kaevu äärde apostlite tagasitulekut ootama, oli kell juba peaaegu kuus.

² Jaakobi kaevu vesi sisaldas vähem mineraale kui Sühhari vesi ja oli seepärast joogiveena väga hinnatud. Jeesusel oli janu, kuid ta ei saanud vett kuidagi kaevust kätte. Kui siis üks naine tuli Sühharist oma veekannuga ja hakkas kaevust vett võtma, palus jeesus teda: „Anna mulle juua.” See Samaaria naine mõistis jeesuse välimuse ja rõivaste järgi, et too on juut, ning oletas tema aktsendi põhjal, et tegemist on Galilea juudiga. Naise nimi oli Nalda ja ta oli nägus. Ta oli väga üllatunud, et juudi mees teda kaevul sel viisil kõnetab ja vett küsib, sest tol ajal ei peetud sündsaks, et üks enesest lugupidav mees naist avalikus kohas kõnetab, ammuigi siis juut samaarlastega vestleb. Seepärast küsis Nalda jeesusele: „Kuidas küll sina, kes sa oled juut, küsid juua minult, Samaaria naiselt?” Jeesus vastas: „Ma küsisin tõesti sinult juua, aga kui sa vaid mõistaksid, siis küsiksid sa minult sõõmu elavat vett.” Siis ütles Nalda: „Aga isand, sul pole vett millegagi võtta ja allikas on sügaval: kust saad sa siis seda elavat vett? Oled sa suurem kui meie isa jaakob, kes selle kaevu meile andis ja kes koos oma poegade ja kariloomadega sellest ise jõi?”

³ Jeesus vastas: „Igaüks, kes joob seda vett, januneb jälle, aga kes iganes joob elava vaimu vett, ei janune enam iialgi. See elav vesi saab temas igavese elu värskendavaks allikaks.” Siis ütles Nalda: „Anna mulle se-

da vett, et ma ei januneks enam ega peaks aina käima seda siit ammutamas. Pealegi võtaks üks Samaaria naine nii kiiduväärt juudilt ükskõik mida rõõmuga vastu.”

⁴ Nalda ei teadnud, kuidas suhtuda jeesuse valmisolekusse temaga vestelda. Ta nägi Meistri näost, et too on õiglane ja püha mees, kuid pidas sõbralikkust ekslikult labaseks familiaarsuseks ja tõlgendas tema väljendeid lähenemiskatsetena. ja kombelõdva naisena oli ta valmis avalikult flirtima, jeesus aga ütles talle silma vaadates käskivalt: „Naine, mine kutsu oma mees ja tule siia tagasi.” See käsk tegi naise taas tõsiseks. Ta mõistis, et oli Meistri headusest valesti aru saanud ning tema väljendusviisi ilmselt valesti tõlgendanud. Ta ehmus, mõistes, et on kokku sattunud ebatavalise inimesega, kuid mõtteis õiget vastust kobamisi otsides ütles ta segaduses: „Aga isand, ma ei saa oma meest kutsuda, sest mul pole meest.” Siis ütles jeesus: „Sa räägid õigust, sest ehkki sul oli kord mees, ei ela sa praegu koos oma mehega. Parem ära hakka mu sõnadest kinni, vaid küsi elavat vett, mida ma täna sulle pakkusin.”

⁵ Nalda oli nüüd rahunenud ja temas oli ärganud tema parem mina. Ta ei olnud amoraalne naine päris omal tahtel. Tema mees oli ta halastamatult ja ebaõiglaselt maha jätnud ning hädas olles oli ta nõustunud elama vabaabielunaisena ühe kreeklase juures. Nalda tundis nüüd suurt häbi, et oli jeesusega nii mõtlematult kõnelnud, ning pöördus vabandavalt Meistri poole, öeldes: „Mu isand, vabanda, et ma sinuga niimoodi rääkisin, sest ma näen nüüd, et sa oled pühamees või isegi prohvet.” Ta tahtiski juba Meistrilt otsest isiklikku abi paluda, tegi aga siis seda, mida on teinud nii paljud enne ja pärast teda — põikles kõrvale isikliku pääsemise küsimuselt ning pööras jutu teoloogiale ja filosoofiale. Ta läks omaenda vajadustelt kiiresti üle teoloogiliste probleemide arutamisele. Gerisimi mäele osutades jätkas ta: „Meie isad kummardasid sellel mäel, kuid *teie* ütlete ikkagi, et palveldada tuleks jeruusalemmas — kus on siis õige koht jumalat kummardada?”

⁶ Jeesus tajus naise hinges püüet vältida isiklikku ja otsivat kontakti Loojaga, kuid nägi seal ka soovi õppida tundma paremat eluviisi. Nalda südames oli ikkagi tõeline janu elava vee järele, seepärast oli jeesus temaga kannatlik, öeldes: „Naine, las ma ütlen sulle, et peagi saabub päev, mil sa ei kummarda Isa mitte sellel mäel ega ka jeruusalemmas. Ent praegu kummardad sa seda, mida sa ei tunne, segu paljudest paganlike jumalate religioonidest ja paganlikest filosoofiatest. juudid vähemalt teavad, keda nad kummardavad; nad

on kõrvaldanud igasuguse segaduse sellega, et koon-davad oma palveldamise ühele jumalale, jahvele. Aga usu mind, kui ma ütlen, et peagi tuleb tund — ning see ongi tegelikult käes —, mil kõik siirad kummardajad palveldavad tões ja vaimus Isa, sest Isa otsib just niisuguseid kummardajaid. jumal on vaim, ja need, kes teda palveldavad, peavad teda palveldama tões ja vaimus. Teie pääsemiseks pole vaja teada, kuidas või kus teised peaksid kummardama, vaid tuleb vastu võtta omaenda südamesse seda elavat vett, mida ma sulle just praegu pakun.”

⁷ Kuid Nalda püüdis veel kord vältida oma isiklikku maist elu ja jumala ees olevat hingeseisundit puudutava piinlikkusttekitava küsimuse arutamist. Ta pöördus taas üldiste usuküsimuste poole, öeldes: „jah, ma tean, isand, et johannes jutlustas Pööraja tulekust, keda nimetatakse Vabastajaks ning kes tulles meile kõik ära seletab,” — ja jeesus ütles Naldat katkestades hämmastava kindlusega: „Mina, kes ma sinuga räägin, olengi see.”

⁸ See oli jeesuse esmakordne otsene, kindel ja varjamatu avaldus oma jumaliku olemuse ja pojaseisuse kohta, mis ta maa peal kunagi tegi, ning ta tegi selle naisele, Samaaria naisele, kellel oli meeste silmis seni kahtlane reputatsioon olnud, kuid kelles jumalik silm nägi pigem inimest, kelle suhtes oli patustatud rohkem, kui ta omal soovil oli patustanud, ning *praegu* nägi inimhinge, kes soovis pääseda, soovis seda siiralt ja kogu südamest, ning sellest piisas.

⁹ Nalda pidi just hakkama sõnastama oma tõelist isiklikku soovi parema ja üllama elu järele ja ütleva välja oma sisima südamesoovi, kui kaksteist apostlit Sühharist tagasi jõudsid. Kui nad nägid jeesust nii lähedaselt vestlemas selle naisele — selle Samaaria naisele, ja üksi — olid nad enam kui üllatunud. Nad panid oma varustuse ruttu maha ja tõmbusid eemale. Ükski neist ei sõندانud jeesusele etteheiteid teha, kuid jeesus ütles Naldale: „Naine, mine nüüd oma teed, jumal on sulle andestanud. Nüüdsest hakkad sa uut elu elama. Sa oled saanud elavat vett ja sinu hinges tärkab uus rõõm ning sinust saab Kõigekõrgema tütar.” ja apostlite pahameelt tajuv naine jättis oma vee-nõu maha ja põgenes linna.

¹⁰ Linna jõudes kuulutas ta kõigile, keda kohtas: „Minge jaakobi kaevu juurde ja ruttu, sest seal näete meest, kes rääkis mulle kõigest, mis ma olen teinud. Kas mitte tema pole Muutja?” Ning enne, kui päike loojus, koguneski suur rahvahulk jaakobi kaevule jeesust kuulama. ja Meister rääkis neile lähemalt eluveest, sisimas elava vaimu kingitusest.

¹¹ Apostleid ehmatas alati jeesuse valmisolek kõnel-
da naistega, kahtlase reputatsiooniga ja isegi amoraal-
sete naistega. jeesusel oli väga raske oma apostlitele
selgitada, et ka naistel, isegi niinimetatud amoraalsetel
naistel on hing, mis võib jumala oma Isaks valida,
nii et neist saavad jumala tütreid ja igavese elu kan-
didaadid. Paljudel ilmneb seesama suutmatus mõista
Meistri õpetusi veel üheksateist sajandit hiljemgi. Ka
ristiusku on pidevalt üles ehitatud Kristuse surma fak-
ti ja mitte tema elutõe ümber. Maailma peaks huvitama
rohkem tema õnnelik ja jumalat ilmutav elu kui
traagiline ja kurb surm.

¹² Nalda jutustas järgmisel päeval apostel johanne-
sele kogu oma loo, kuid too ei rääkinud sellest kunagi
kõike teistele apostlitele ja ka jeesus ei rääkinud kahe-
teistkümnele kõigist üksikasjadest.

¹³ Nalda väitis johannesele, et jeesus tuletas talle
meelde „kõike, mis naine kunagi teinud oli”. johannes
tahtis mitu korda jeesuselt selle vestluse kohta järele
pärida, aga ei teinud seda. jeesus oli naisele maininud
tema elust vaid üht asja, kuid jeesuse pilk ja suhtumi-
ne olid toonud ühe hetkega naise silme ette panoraama
kogu tema kirju elu, nii et ta hakkas kogu seda
oma varase elu pinnalekerkimist Meistri pilgu ja sõ-
nadega seostama. jeesus polnud öelnud, et Naldal oli
olnud viis meest. Pärast seda, kui mees oli naise ma-
ha jätnud, oli ta elanud nelja eri mehega ning kui ta
mõistis, et jeesus on jumalamees, oli see tulnud koos
kogu minevikuga talle nii eredalt meelde, et ta kordas
hiljem johannesele, nagu oleks jeesus talle tõepoolest
tema kohta kõike seda öelnud.

6. SAMAARLASTE USULINE ÄRKAMINE

¹ Tol õhtul, mil Nalda kutsus rahva Sühharist jee-
sust vaatama, olid kaksteist apostlit just toiduga ta-
gasi tulnud ja palusid jeesusel rahvaga rääkimise ase-
mel koos nendega süüa, sest nad polnud kogu päeva
söönud ja neil olid kõhud tühjad. jeesus aga teadis, et
varsti läheb pimedaks, seepärast soovis ta rahvaga tin-
gimata enne nende ärasaatmist rääkida. Kui Andreas
püüdis teda veenda enne rahvaga rääkimist veidi söö-
ma, ütles jeesus: „Minul on süüa rooga, millest teie ei
tea.” Kui apostlid seda kuulsid, arutasid nad isekeski:
„Kas keegi on talle süüa toonud? Kas see naine andis
talle peale joogi ka süüa?” Kui jeesus neid omavahel
rääkimas kuulis, pöördus ta enne rahvaga kõnelemist
kõrvale ja ütles kaheteistkümnele: „Minu roog on see,
et ma teen Tema tahtmist, kes mu on läkitanud, ja lõ-
petan Tema töö. Ärge enam öelge, et lõikuseni on veel

nii ja nii palju aega. Vaadake neid inimesi, kes tule-
vad Samaaria linnast meid kuulama. Ma ütlen teile, et
põllud on juba lõikuseks küpsed. Lõikaja saab palka
ja kogub vilja igaveseks eluks, et niihästi külvaja kui
ka lõikaja saaksid rõõmu tunda. Sest siin on tõsi see
ütetus: „Üks on, kes külvab, ja teine, kes lõikab”. Mina
olen teid läkitanud lõikama seda, mille kallal te pole
vaeva näinud; teised on näinud vaeva ja teie olete tul-
nud nende vaeva vilja lõikama.” Seda ütles ta, viidates
Ristija johannese jutlustamisele.

² Jeesus ja apostlid läksid Sühharisse ja jutlustasid
kaks päeva, enne kui nad end Gerisimi mäel laagrisse
seadsid. ja paljud Sühhari elanikud hakkasid uskuma
evangeeliumisse ning soovisid ristitud saada, kuid jee-
suse apostlid ei ristinud veel.

³ ¶ Esimesel õhtul Gerisimi mäe laagris arvasid
apostlid, et jeesus hakkab neile etteheiteid tegema suh-
tumise pärast jaakobi kaevul olnud naisesse, kuid jee-
sus ei tuletanud seda enam meelde. Selle asemel pi-
das ta neile mälestusväärse kõne „jumalariigi keskse-
test väärtustest”. Igas religioonis võivad väärtused väga
kergesti moonuda ja teoloogias tõed faktidega asen-
duda. Risti fakt sai hilisema ristiusu keskmeks, kuid
see pole keskne tõde religioonis, mida võib tuletada
jeesus Naatsaretlase elust ja õpetustest.

⁴ Jeesuse Gerisimi mäel antud õpetuse sisuks oli
soov, et kõik inimesed näeksid jumalat Isana ja sõb-
rana, nii nagu tema (jeesus) on vend ja sõber. Ning ta
rõhutas neile ikka ja jälle, et armastus on maailmas —
universumis — ülim suhe, nii nagu tõde on nende ju-
malike suhete vaatluse ülim väljendus.

⁵ Jeesus avaldas ennast samaarlastele nii täielikult
seepärast, et ta võis seda ohutult teha ning et ta teadis,
et ei tule enam kunagi siia Samaaria südamesse taeva-
riigi evangeeliumi kuulutama.

⁶ Jeesus jäi kaheteistkümne Gerisimi mäele laag-
risse augusti lõpuni. Nad jutlustasid samaarlaste lin-
nades päeval head uudist taevariigist — jumala isadu-
sest — ja veetsid ööd laagris. jeesuse ja kaheteistkü-
me töö neis Samaaria linnades tõi taevariiki palju hingi
ning aitas ette valmistada pinnast Filippuse imeliseks
tööks neis piirkondades pärast jeesuse surma ja üles-
tõusmist ning pärast apostlite siirdumist maailma eri
osadesse uskujate kibeda tagakiusamise tõttu jeruu-
salemmas.

7. ÕPETUSED PALVEST JA PALVELDAMISET

¹ Õhtustel nõupidamistel Gerisimi mäel õpetas jee-
sus palju suuri tõdesid ning rõhutas eriti järgmisi as-
jaolusid:

² ¶ Tõeline religioon on üksikhinge tegu selle eneseteadlikes suhetes Loojaga, organiseeritud religioon on inimese püüd üksikuskujate palveldamist *ühiskonnastada*.

³ ¶ Palveldamine — vaimse üle mõtisklemine — peab vahelduma teenimisega, kokkupuutumisega ainelise reaalsusega. Töö peaks vahelduma mänguga, religiooni tuleks tasakaalustada huumoriga. Sügavat filosoofiat tuleks leevendada rütmilise luulega. Elu pinget — isiksuse ajalikku pinget — tuleks lõdvendada palveldamise rahuga. Ebakindlustunnet, mis tekib hirmust, et isiksus satub universumis isolatsiooni, tuleks leevendada usus toimuva mõtisklusega Isa üle ja püüdega mõista Ülimat.

⁴ ¶ Palve peab panema inimest vähem mõtlema, kuid rohkem *mõistma*: see pole mõeldud teadmiste suurendamiseks, vaid pigem taipamise avardamiseks.

⁵ ¶ Palveldamine on mõeldud eelseisva parema elu ootusena ja nende uute vaimsete tähenduste tagasi-

peegeldamiseks praegusesse ellu. Palve toetab vaimset, kuid palveldamine on jumalikult loov.

⁶ ¶ Palveldamine on viis otsida *Ühelt* innustust *paljude* teenimiseks. Palveldamine on mõõdupuu, millega mõõdetakse hinge eraldumist ainelisest universumist ning selle samaaegset ja kindlat kinnitumist kogu loodu vaimureaalsustele.

⁷ ¶ Palve on ennast meenutav — ülev mõtlemine, palveldamine on eneseunustamine — mõtlemisülene. Palveldamine on pingutuseta tähelepanu, hinge tõeline ja ideaalne puhkus, rahulik vaimse esiletoomise vorm.

⁸ ¶ Palveldamise käigus samastab osa end Tervikuga, piiritletu Lõpmatuga, poeg Isaga, aeg astub üht sammu igavikuga. Palveldamine on poja isiklik osadus juma liku Isaga; inimhinge-vaimu värskendava, loova, vennaliku ja romantilise suhtumise omaksvõtmine.

⁹ ¶ Ehkki apostlid said laagris aru vaid mõnedest tema õpetustest, said neist aru teised maailmad ja saavad tulevikus aru ka teised selle maailma põlvkonnad.